

ПАРАДИГМА ПОНЯТТЯ "ГУДВІЛ": БУХГАЛТЕРСЬКИЙ, ЮРИДИЧНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

З'ясовано економічну сутність гудвілу як нематеріального активу. Визначено юридичні засади його ідентифікації в обліку та фінансовій звітності підприємства. Розглянуто концептуальні основи гудвілу у економічній та бухгалтерській інтерпретації. Здійснено порівняльний аналіз наявних підходів до трактування гудвілу як економічної категорії. Представлено інтегрований понятійно-категорійний апарат гудвілу. Запропоновано зближення економічного та бухгалтерського підходу до розуміння досліджуваної категорії. Обґрунтовано необхідність обліку внутрішнього гудвілу як стратегічного активу підприємства.

Ключові слова: гудвіл, нематеріальні активи, ділова репутація, інтелектуальний капітал, внутрішній гудвіл.

JEL: M41

Постановка проблеми. Тенденції глобалізації у питанні розвитку вітчизняної системи обліку набувають все більшого значення. Зростання ролі нематеріальних активів у сукупній вартості компанії вимагає формування релевантної інформації, адаптованої до потреб користувачів. У контексті відображення інтелектуальних ресурсів важливе значення займає гудвіл як особливий вид нематеріального активу. Відмінні підходи до тлумачення специфічної категорії обліку (гудвілу) сприяють виникненню парадигми поняття, що втілюється у бухгалтерському, юридичному та економічному аспекті. Широкий спектр використання гудвілу у різних напрямках потребує аналізу визначень поданих у вітчизняних та міжнародних нормативно-правових актах, науковій літературі для формування єдиного структурованого підходу, що дасть змогу відобразити інформацію про гудвіл у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню визначення економічної природи та бухгалтерської ролі гудвілу присвячені праці таких науковців: М. І. Бондара [1], С. Ф. Легенчука [2], І. І. Просвириної [3], Г. В. Уманців [4], Я. В. Соколова, М. Л. Пятова [14], В. П. Бомжо, Г. С. Сінько [15], О. В. Вакун [9], Р. Ф. Рейли, Р. П. Швайса [16]. Однак, як показав огляд літературних джерел, недостатньо висвітлено питання концептуальної основи гудвілу та відсутній інтегрований підхід до його трактування.

Постановка завдання. В контексті зазначеного вище, ціллю статті є дослідження сутності поняття "гудвіл" у бухгалтерському, юридичному та економічному аспекті з метою створення єдиної структурованої схеми категорійного апарату гудвілу.

Результати досліджень. Спектр визначень терміна "гудвіл" дуже широкий, умовно його можна поділити на декілька підходів, відповідно до сфер використання та функціональних особливостей. Застосовування юридичного, бухгалтерського та економічного підходів дає змогу встановити специфіку розуміння гудвілу та його характерні ознаки.

Історично поняття “гудвіл” виникло для відображення різниці між ціною придбання і вартістю матеріальних активів придбаного підприємства, за вирахуванням його зобов’язань при об’єднанні балансів цих підприємств. Такий гудвіл фіксується тільки в системі бухгалтерського обліку (“бухгалтерський гудвіл”). Економічний підхід під гудвілом передбачає деякі активи (кваліфікація персоналу, технології, високий рівень менеджменту), які відрізняються від звичайних активів тим, що не існує достовірних способів їх виділення серед інших активів і оцінки їх вартості. Терміном “гудвіл” ці активи поєднуються в одну групу, і за допомогою нього виникає можливість їх ідентифікації та оцінки, тобто гудвіл – це переваги, які отримує покупець, купуючи вже існуюче і діюче підприємство, порівняно з новоствореною самостійною фірмою [1, 518].

С. Ф. Легенчук у своїх дослідженнях сформував такі підходи до трактування гудвілу: наддоходів та невідображених активів. Науковець обґрунтував доцільність застосування підходу невідображених активів, згідно з яким гудвіл – це інтелектуальні активи підприємства, які не знайшли свого бухгалтерського відображення, а також вартість синергетичних ефектів, що виникли в результаті взаємодії складових інтелектуального капіталу. Визначивши, що застосування підходу наддоходів не враховує в бухгалтерському обліку неадитивність складових інтелектуального капіталу, відповідно до теорії інтелектуального капіталу, для розуміння гудвілу він запропонував використовувати підхід невідображених активів, згідно з яким гудвіл – це активи, не відображені в балансі [2, 7]. Вважаємо, що ці підходи за своєю суттю наближені до найбільш поширених, оскільки невідображені активи – це фактично економічна сутність гудвілу, а наявність наддоходів – бухгалтерська.

Досліджуючи сутність гудвілу, І. І. Просвірина пропонує визнати три його типи: економічний, бухгалтерський і фінансовий, виділяючи при цьому основні принципи відмінності між економічним і бухгалтерським [3, 66]:

- економічний підхід допускає можливість розрахунку гудвілу (або його складових) діючого підприємства, а стандарти бухгалтерського обліку визнають можливість оцінки гудвілу лише тільки при придбанні підприємства;

- в економічному підході гудвіл має економічний зміст у вигляді активу, стандарти ж бухгалтерського обліку розглядають гудвіл, як умовну величину, що розраховується за певними правилами;

- економічний гудвіл прагне до усунення, оскільки досвід оціночної діяльності дає змогу оцінити все більшу кількість невідчутних активів, що включаються до гудвілу. Бухгалтерський гудвіл при цьому не скорочується, оскільки ці активи не визнаються стандартами звітності.

Така варіативність підходів до визначення гудвілу потребує детального аналізу та визначення пріоритетних ознак досліджуваної категорії, для формування методологічно правильного підходу до оцінки гудвілу та відображенні його в обліку.

Розглядаючи проблему за юридичним підходом, зазначимо, що перша згадка про гудвіл датувалася 1571 роком і була пов’язана саме з юридичною практикою, де гудвіл розглядався як майнове право [4, 20]. Сьогодні в Україні існує понад 132 законодавчих актів, що містять категорію “гудвіл”, проте лише деякі визначають зміст цього поняття (табл. 1).

У національній правовій системі мова про гудвіл іде лише в разі податкових спорів та у процесі придбання/злиття підприємств. Світова практика показує, що у судових і позасудових спорах, податкових суперечках, договорах купівлі-продажу часто необхідно точно визначити вартість гудвілу, позитивне значення якого засвідчує чималі

витрати суб'єкта господарювання на розвиток своєї діяльності, тому це може бути необхідним елементом для встановлення складу відповідного правопорушення чи визначення ціни підприємства.

Таблиця 1

Визначення терміна “гудвіл” в юридичних нормативних актах

№ з/п	Джерело	Визначення
1	Податковий кодекс України	Гудвіл (вартість ділової репутації) – нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між ринковою ціною та балансовою вартістю активів підприємства як цілісного майнового комплексу, що виникає в результаті використання кращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів, послуг, нових технологій тощо.
2	Інформаційний лист Вищого господарського суду України “Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про інформацію”	Гудвіл є лише однією із форм вираження грошового еквівалента ділової репутації, за умови, що суб'єкт господарювання здійснює бухгалтерський облік гудвілу.
3	Закон України “Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Французької Республіки про взаємне сприяння та взаємний захист інвестицій”	Гудвіл – комплекс заходів, спрямованих на зростання прибутку підприємства без відповідного збільшення активних операцій, включаючи використання кращих управлінських здібностей, лідерську позицію на ринку товарів (робіт, послуг), нові технології; вартість гудвілу визначається різницею між ціною придбання та звичайною ціною відповідних активів.
4	Наказ Фонду Державного майна України, Міністерства економіки з питань європейської інтеграції “про затвердження Інструкції розрахунку прогностичної вартості об'єктів приватизації”	Гудвіл розглядається як окремий вид нематеріальних активів у складі необоротних активів

Примітка. Сформовано автором на основі [5, 6, 7, 8]

Відповідно, у юридичному сенсі гудвіл – це сукупність виключних і невиключних майнових прав на нематеріальний актив. Критерієм ідентифікації в такому разі виступає наявність права власності на нього. Важливою особливістю в цьому контексті є також віддільність та невіддільність від юридичної чи фізичної особи [9].

Юридичний підхід до розуміння гудвілу дає можливість сформулювати передумови для відображення його як активу підприємства, оскільки дає змогу співвіднести визначення гудвілу в юридичному сенсі з критеріями визнання активів у бухгалтерському обліку.

З позицій бухгалтерського підходу гудвіл як бухгалтерська категорія розглядається доволі вузько, оскільки визнається в обліку лише під час операцій злиття та придбання. Варто зазначити, що до 2008 р. гудвіл визначався як різниця між вартістю придбання та часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів та

зобов'язань на дату придбання. Сьогодні підхід звужений ще більше (табл. 2), проте це не означає, що обмеження у визначеннях можуть ліквідувати цю економічну категорію та припинити можливість її використання в бухгалтерському обліку.

Таблиця 2

Визначення терміна “гудвіл” у бухгалтерських нормативних документах

№	Назва нормативного документа	Визначення
1.	П(С)БО 19 “Об’єднання підприємств”	Перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів та зобов’язань на дату придбання.
2.	Міжнародний стандарт фінансової звітності 3 “Об’єднання бізнесу”	Перевищення вартості придбання над придбаною часткою в справедливій вартості ідентифікованих придбаних активів, що є нероздільним від придбаного підприємства. Гудвіл, що виникає при об’єднанні підприємств, – це сплачена покупцем сума, що перевищує ринкову вартість придбання в очікуванні майбутньої економічної вигоди. Фактична вартість гудвілу – це вартість придбання за мінусом різниці справедливої вартості ідентифікованих активів, зобов’язань і умовних зобов’язань.
3.	Міжнародний стандарт фінансової звітності 22 “Об’єднання компаній”	Перевищення вартості покупки над придбаним інтересом у справедливій вартості ідентифікованих придбаних активів і зобов’язань.
4.	US GAAP, SFAS 142 “Гудвіл та інші нематеріальні активи”	Перевищення вартості придбаного підприємства над вартістю його ідентифікованих активів за вирахуванням зобов’язань.
5.	Положення бухгалтерського обліку 14/2000 “Учет нематериальных активов” (Росія)	Різниця між ціною підприємства і вартістю всіх його активів та зобов’язань за бухгалтерським балансом.

Примітка. Сформовано автором на основі [10, 11, 12, 13]

Наведені вище трактування мають схожу суть (за винятком останнього) та визначають у гудвілі головну особливість – перевищення ринкової вартості компанії над фактичною. Варто зазначити, що саме термін “перевищення”, а не “різниця”, на наш погляд, відображає квінтесенцію гудвілу. Дослівно з англійської “гудвіл” перекладається, як “добра воля”, а це означає наявність саме переваг, а не тільки відмінностей.

У цьому контексті доречно використати антонімічне поняття “бедвіл”, яке позначає ситуацію, коли в процесі відчуженні підприємства різниця між ціною угоди і вартістю актив має від’ємне значення. Бедвіл – це явище тільки негативне для бізнесу, воно свідчить про неможливість менеджерів зробити суб’єкт господарювання рентабельним. Розглянутий термін вважаємо за доцільне використовувати в обліку для позначення так званого “негативного гудвілу”. Враховуючи те, що гудвіл відображається в обліку та звітності як актив, справедливим буде визначення бедвілу як пасиву.

Згідно з Положенням про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об’єктами державної, комунальної

власності від 19.12.06 № 1213 здійснюється облік лише придбаного гудвілу, який набуває ознак активу з можливістю його достовірної оцінки лише в разі придбання підприємства як цілісного майнового комплексу. Можливе також відображення гудвілу при консолідації звітності та приватизації підприємств державної та комунальної форм власності. Щодо внутрішньо генерованого гудвілу, то цей термін не часто вживається у національних нормативних документах, проте активно обговорюється у науковій літературі.

Економічний підхід передбачає поєднання всіх існуючих підходів до розуміння сутності гудвілу (табл. 3). Відповідно, з економічної точки зору гудвіл – це сукупність певних активів нематеріального характеру, які ще не були ідентифіковані та оцінені у бухгалтерському обліку, проте втілюють переваги для підприємства. Таке трактування гудвілу дає змогу стверджувати, що він наявний за час усієї діяльності компанії, а не лише під час операцій придбання чи приватизації, як це відображається у бухгалтерському обліку. В безперервній діяльності підприємства існує внутрішній гудвіл, під яким розуміють сукупність нематеріальних активів, що створюють передумови для одержання майбутніх економічних вигод.

Таблиця 3

Визначення терміна “гудвіл” у економічній науковій літературі

№	Автор	Визначення
1.	Я. В. Соколов	Сукупність нематеріальних чинників (активів), наявність яких забезпечує конкурентні переваги для підприємств і дає можливість отримувати додатковий дохід.
2.	М. І. Боднар	Переваги, які отримує покупець, купуючи вже існуюче і діюче підприємство.
3.	С. Ф. Легенчук	Інтелектуальні активи підприємства, які не знайшли свого бухгалтерського відображення, а також вартість синергетичних ефектів, що виникли в результаті взаємодії складових інтелектуального капіталу.
4.	В. П. Бомжо, Г. С. Сінько	Сукупність невіддільних нематеріальних переваг підприємства, здатних приносити екстраординарний прибуток і виступати як ресурси, що використовуються у фінансово-господарській діяльності.
5.	Г. В. Уманців	Основою гудвілу, що виявиться в майбутніх вигодах, є інтелектуальні ресурси, до складу яких входить людський, технологічний та клієнтський (ринковий) капітал.
6.	Р. Ф. Рейлі, Р. П. Швайс	Переваги, що втілюються в операційних активах бізнесу (капітал, робоча сила і координація), надлишковому економічному прибутку та очікуванні майбутніх подій, які не мають прямого зв'язку з поточними операціями бізнесу.

Примітка. Сформовано автором на основі [14, 1, 2, 15, 4, 16]

Відповідно до економічного підходу у складі гудвілу виділяють певні компоненти, що становлять основу функціонального значення активу. Зокрема, В. П. Божко, Г. С. Сінько [15, 16] та Г. В. Уманців [4, 22] вважають, що основою гудвілу, який виявиться в майбутніх вигодах, є інтелектуальний капітал, який включає: людський (досвід та знання, здібності до нововведень, внутрішні цінності, культура управління); технологічний (структурний) (технічне і програмне забезпечення, патенти, торговельні марки, зв'язки); клієнтський (ринковий) капітал (ділова репутація, зв'язки з контрагентами, бренди).

Роберт Ф. Рейлі і Роберт П. Швайс [16] виокремлюють три компоненти гудвілу, які можуть розглядатися як причини його утворення: існування наявних на місці і готових для використання операційних активів бізнесу (капітал, робоча сила і координація);

існування надлишкового економічного прибутку, який можна визначити як надприбуток у галузі (не може бути конкретно віднесений на будь-які активи підприємства); очікування майбутніх подій, які не мають прямого зв'язку з поточними операціями бізнесу (майбутні капіталовкладення, майбутні злиття і поглинання та майбутні товари або послуги).

Вважаємо, що виділення основних компонентів гудвілу та трактування його як переваг, наявних під час всієї діяльності підприємства, дає змогу створити передумови для відображення гудвілу як групи окремих ідентифікованих активів не лише під час придбання чи об'єднання, а й під час безперервної діяльності підприємства.

Проведений аналіз трактування гудвілу у різних аспектах дає змогу стверджувати, що гудвіл за своєю економічною природою є невідчутним активом, що здатний приносити економічні вигоди підприємству. Для достовірної його оцінки необхідно використовувати спеціальні методи фінансового менеджменту, не виключивши ймовірності суб'єктивності оцінки.

Бухгалтерський підхід визначає гудвіл математичним шляхом, розраховавши різницю між вартістю придбання та справедливою вартістю ідентифікованих активів і зобов'язань, тобто визнання гудвілу відбувається лише при купівлі/приватизації підприємства, що свідчить про невідповідність економічній сутності цього поняття, яка втілюється у наявності переваг, що здатні приносити користь підприємству.

Очевидно, що таку невідповідність між економічним та бухгалтерським трактуванням необхідно усунути й створити інтегрований понятійно-категорійний апарат (рис. 1), що стане основою для формування релевантної облікової інформації.

Рис. 1. Інтегрований понятійно-категорійний апарат гудвілу

Відповідно до поданої схеми пропонуємо зближення економічного та бухгалтерського підходів за рахунок виділення внутрішнього гудвілу як бухгалтерської категорії та відображення його в обліку й звітності підприємства. Це дасть можливість генерувати інформацію про стратегічні нематеріальні активи (ділова репутація, інтелектуальні

активи) та ефективно управляти ними. Крім того, підвищити інвестиційну привабливість підприємства й уникнути суб'єктивності у формуванні його вартості під час придбання чи приватизації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведені дослідження свідчать про різне трактування гудвілу. З економічної точки зору – це невідображені активи, а з бухгалтерської – різниця між балансовою та справедливою вартістю підприємства. Простежуються відмінності між сформованими підходами щодо оцінки та визнання в обліку, які створюють різницю у трактуваннях і, як наслідок, ідентифікацію гудвілу як двох різних категорій. Вважаємо бухгалтерський підхід дещо звуженим, пропонуємо його розширити, визнавши та обліковуючи гудвіл під час всієї діяльності підприємства (внутрішнього), який за своєю суттю відповідає економічному визначенню.

У подальших дослідженнях пріоритетним завданням має бути розробка методики оцінки та визнання внутрішнього гудвілу як особливого виду нематеріального активу, а також створення організаційно-методичного забезпечення відображення його в обліку та звітності підприємства.

Література

1. Бондар М. І. *Визнання гудвілу при придбанні підприємства з метою його відображення в обліку* / М. І. Бондар // *Формування ринкової економіки : наук. зб. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ “Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана”*; відп. ред. О. О. Беляєв. – 2010. – Вип. 24. – С. 513–522.
2. Легенчук С. Ф. *Бухгалтерське відображення інтелектуального капіталу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 / С. Ф. Легенчук ; Нац. аграр. ун-т. – К., 2006. – 21 с.*
3. Просвирина І. І. *Категорія гудвіла в практиці учета і оцінки* / І. І. Просвирина // *Фінансовий менеджмент. – 2006. – № 1. – С. 60–73.*
4. Уманців Г. *Внутрішній гудвіл підприємства: економічна природа, проблеми оцінки та обліку* / Г. Уманців // *Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 9. – С. 20–23.*
5. *Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>*
6. *Інформаційний лист Вищого господарського суду України “Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про інформацію” від 28 березня 2007 року за № 01-8/184 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v-770600-14>*
7. *Закон України “Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Французької Республіки про взаємне сприяння та взаємний захист інвестицій” N 202/95-ВР від 02.06.95 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/250_414*
8. *Наказ Фонду Державного майна України “Про затвердження Інструкції розрахунку прогнозовної вартості об'єктів приватизації” N 2257 від 20.12.2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uazakon.com/documents/date_77/pg_ijccsh.htm*
9. Вакун О. В. *Гудвіл як об'єкт бухгалтерського обліку: сутність, класифікація, шляхи розвитку* / О. В. Вакун // *Інноваційна економіка. – 2011. – № 5. – С. 135–141.*

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 "Об'єднання підприємств", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 7 липня 1999 року № 163, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/>
11. Міжнародні стандарти фінансової звітності (версія перекладу українською мовою – на 01. 01. 2015 рік) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>
12. General Accepted Accounting Principles, GAAP [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gaap.in.ua/archives/3447>
13. Положення бухгалтерського обліку 14/2000 "Учет нематериальных активов" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.auditfin.com/fin/2008/4/Ustinova/Ustinova%20.pdf>
14. Соколов Я. В. Гудвилл – "новая" категория бухгалтерского учета / Я. В. Соколов, М. Л. Пятов // Бухгалтерский учет. – 1997. – № 2. – С. 46–50.
15. Бомжо В. П. Кількісна оцінка ділової репутації підприємства / В. П. Бомжо, Г. С. Сінько // Економіка, фінанси, право. – 2009. – № 5. – С. 15–17.
16. Рейли Р. Ф. Оценка стоимости и бухгалтерский учет приобретенного гудвилла [Електронний ресурс] / Р. Ф. Рейли, Р. П. Швайс // Корпоративный менеджмент. – 2007. – № 1. – Режим доступу : http://www.cfin.ru/appraisal/intel/purchased_goodwill.shtml

Reference

1. Bondar M. I. (2010). Vyznannia hudvilu pry prydbanni pidpriemstva z metoiu yoho vidobrazhennia v obliku [Recognition of goodwill on acquisition of companies with a view to recording]. *Formuvannia rynkovoї ekonomiky – Formation of market economy*. (Issue 24), (pp. 513–522). Bieliaiev O. O. (Ed.). Kyiv [in Ukrainian].
2. Lehenchuk S. F. (2006). Bukhhalterske vidobrazhennia intelektualnoho kapitalu [Accounting display of intellectual capital]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
3. Prosvirina I. I. (2006). Katehoriia hudvida v praktike ucheta i otsenki [The category of goodwill in practice of account and assessment]. *Finansovyї menedzhment – Financial management*, 1, 60–73 [in Ukrainian].
4. Umantsiv H. (2006). Vnutrishnii hudvil pidpriemstva: ekonomichna pryroda, problem otsinky ta obliku [Internal goodwill of the company: economic nature, the problem of valuation and accounting]. *Bukhhalterskyi oblik i audit – Accounting and Auditing*, 9, 20–23 [in Ukrainian].
5. Podatkovi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI, zi zminamy i dopovnenniamy [Tax Code of Ukraine of 02.12.2010 № 2755-VI with amendments]. (n.d.). [rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). Retrieved from <http://www.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99> [in Ukrainian].
6. Informatsiinyi lyst Vyshchoho hospodarskoho sudu Ukrainy "Pro deiaki pytannia praktyky zastosuvannia hospodarskomy sudamy zakonodavstva pro informatsiiu" vid 28 bereznia 2007 roku za № 01-8 / 184 [Newsletter Supreme Economic Court of Ukraine "On some questions of the practice of commercial courts of law information" on March 28, 2007 under № 01-8 / 184]. (n.d.). zakon4.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v-770600-14> [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy "Pro ratyfikatsiiu Uhody mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Frantsuzkoi Respubliky pro vzaiemne spryiania ta vzaiemnyi zakhyst investytsii" N 202/95-VR

- vid 02.06.95 r. [Law of Ukraine “On Ratification of the Agreement between the Government of Ukraine and the Government of the French Republic on the Reciprocal Promotion and Protection of Investments” N 202/95-BP of 02.06.95]. (n.d.). *zakon4.rada.gov.ua*. Retrieved from http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/250_414 [in Ukrainian].
8. Nakaz Fondu Derzhavnoho mayna Ukrainy “Pro zatverdzhennia Instruksii rozrakhunku prohnaznoi vartosti obektiv pryvatyzatsii” N 2257 vid 20.12.2002 [Order of the State Property Fund of Ukraine “On Approval of Regulations calculating the predictive value of privatization” N 2257 of 20.12.2002]. (n.d.). *uazakon.com*. Retrieved from http://www.uazakon.com/documents/date_77/pg_iycssh.htm [in Ukrainian].
 9. Vakun O. V. (2011). Hudvil yak obiekt bukhhaltenskoho obliku: sutnist, klasyfikatsiia, shliakhy rozvytku [Goodwill as an object of accounting: nature, classification, ways of development]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative Economy*, 5, 135–141 [in Ukrainian].
 10. Polozhennia (standart) bukhhaltenskoho obliku 19 “Obiednannia pidpriemstv”, zatverdzhene nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 7 lypnia 1999 roku № 163, zi zminamy i dopovnenniamy [Regulation (Standard) of Accounting 19 “Business Combinations”, approved by the Ministry of Finance of Ukraine on July 7, 1999 № 163, with amendments]. (n.d.). *zakon1.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon1.rada.gov.ua/> [in Ukrainian].
 11. Mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti (versiiia perekladu ukrainskou movoiu – na 01.01.2015 rik) [International Financial Reporting Standards (Version translation in Ukrainian – on 01. 01. 2015)]. (n.d.). *minfin.gov.ua*. Retrieved from <http://www.minfin.gov.ua> [in Ukrainian].
 12. General Accepted Accounting Principles, GAAP. (n.d.). *gaap.in.ua*. Retrieved from <http://www.gaap.in.ua/archives/3447>.
 13. Polozhennia bukhhaltenskoho obliku 14/2000 “Uchet nematerialnykh aktivov” [The provisions of Accounting 14/2000 “Accounting of nonmaterial assets”]. (n.d.). *auditfin.com*. Retrieved from <http://www.auditfin.com/fin/2008/4/Ustinova/Ustinova%20.pdf> [in Ukrainian].
 14. Sokolov Y. V., Piatov M. L. (1997). Hudvil – “novaia” katehoriia bukhhaltenskoho ucheta [Goodwill – “new” category of accounting]. *Bukhhalterskii uchet – Accounting*, 2, 46–50 [in Russian].
 15. Bomzho V. P., Sinko H. S. (2009). Kilkisna otsinka dilovoi reputatsii pidpriemstva [Quantifying the business reputation of the enterprise]. *Ekonomika, finansy, pravo – Business, Finance, Law*, 5, 15–17 [in Ukrainian].
 16. Reili R. F., Shvais R. P. (2007). Otsenki stoimosti i bukhhaltenskii uchet priobretennoho hudvilla [Estimation of cost and accounting for goodwill acquired]. *Korporativnyi menedzhment – Corporate management*, 1. Retrieved from http://www.cfin.ru/appraisal/intel/purchased_goodwill.shtml [in Russian].

Редакція отримала матеріал 23 грудня 2014 р.